

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING,

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme

1. SITUERING

In het voorjaar van 2013 werden een aantal steden in Vlaanderen (Antwerpen, Vilvoorde en Maaseik) geconfronteerd met jonge inwoners die naar Syrië vertrokken om er te vechten tegen het regime van Assad, aan de zijde van extremistische groeperingen. Inmiddels werden ook kleinere steden en gemeenten met een soortgelijke problematiek geconfronteerd. Uit mediaberichtgeving en informele contacten met veiligheids- en inlichtingendiensten, blijkt dat er naar schatting zo'n 425 meerderjarigen vanuit België naar Syrië zijn vertrokken waarvan er ook een 115-tal weer zijn teruggekeerd. Een 50-tal ondernam een poging maar werd aan de grens onderschept. Enkele tientallen Syriëstrijders zijn gesneuveld, zo'n 264 zijn nog ter plaatse. Nog elke maand zijn er een tiental vertrekkers. De meerderheid van hen is tussen de 18 en de 35 jaar. Maar ook minderjarigen slaagden er in om de grens over te steken, al dan niet samen met een oudere broer, zus of ouder. Er zouden een vijftiental Belgische minderjarigen in Syrië zijn. De vertrekkers komen uit een vijftiental, voornamelijk Vlaamse steden. Zo werden Antwerpen, Vilvoorde, Brussel, Kortrijk en Maaseik voor grote uitdagingen geplaatst. De opkomst van Islamitische Staat (IS) versterkt dit fenomeen nog.

Op het einde van de vorige regeerperiode werden de steden geconfronteerd met een acuut probleem dat noopte om in te grijpen. Experimenterend, zoekend, probeerden de steden een antwoord te bieden op de vele hulpvragen waarmee ze werden geconfronteerd. Bij het begin van deze regeerperiode werd in de beleidsnota van Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid de uitdrukkelijke beleidsintentie genomen om de steden en gemeenten te ondersteunen in een preventieve aanpak van het radicalisme en om een gecoördineerd preventief beleid te voeren inzake radicalisering. Dit geeft uitvoering aan het Regeerakkoord waarin het engagement werd aangegaan om een cel met experts uit diverse beleidsdomeinen op te richten om radicalisering te voorkomen, te detecteren en te remediëren, met één centraal aanspreekpunt en in samenwerking met andere overheden.

Op 16 januari 2015 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota "preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme" goed (VR 2015 1601 DOC.0040/1BIS). De conceptnota biedt het strategische kader voor de aanpak van radicalisering en identificeert ook een aantal prioritaire actiedomeinen. Voorliggend actieplan vormt een verdere concretisering van deze conceptnota en bevat een reeks maatregelen die zich situeren binnen deze actiedomeinen.

Met dit actieplan wil de Vlaamse Overheid een antwoord bieden op de ondersteuningsnoden die lokaal aangevoeld worden. Hierbij focussen we op informatiedeling, betere samenwerking en sterkere coördinatie. De voorgestelde maatregelen hebben onder meer betrekking op ondersteuning

van steden en gemeenten, expertiseontwikkeling, ondersteuning van eerstelijns werkers en ouders, versterken van de weerbaarheid van jongeren en het ondersteunen van hun zoektocht naar een eigen identiteit. De uiteindelijke doelstelling is om jongeren en jongvolwassenen die risico lopen om te radicaliseren zo snel mogelijk te detecteren en hen zo aan boord te houden van onze samenleving.

Bij de opmaak van het actieplan werden verschillende stakeholders geraadpleegd. Vanuit het Platform radicalisering leverden de verschillende administraties concrete voorstellen voor acties. Ook de steden Antwerpen, Vilvoorde, Kortrijk, Mechelen en Maaseik, de VVSG en de VGC werden geconsulteerd om het plan maximaal te laten aansluiten bij de noden en behoeften die de lokale besturen ervaren. Voorts werd met de Moslimexecutieve bekeken welke gezamenlijke acties konden worden opgezet in het kader van de preventieve aanpak van radicalisering. Daarnaast vonden er ook uitwisselingsmomenten plaats met de Franse Gemeenschap, maar evenzeer internationaal, via een overleg met de ambassades van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Denemarken en Noorwegen. Hierbij werden goede praktijkvoorbeelden uitgewisseld. Tot slot richtte het Vlaams Parlement een Commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering op, waarin verschillende experts werden gehoord over de problematiek. Inzichten vanuit deze Commissie werden eveneens meegenomen in de opmaak van het actieplan. Dit participatief proces garandeert dat er een ruim draagvlak is voor het actieplan, en dat de voorgestelde maatregelen actiegericht en specifiek zijn.

De uitvoering van dit actieplan vraagt resultaatsgerichte inspanningen van verschillende ministers. Het Vlaams Platform radicalisering, samengesteld uit experts van onder meer de beleidsdomeinen Welzijn, Onderwijs, Jeugd, Werk, en Integratie, aangevuld met een afgevaardigde van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten, volgt het actieplan permanent op en stuurt indien nodig bij. Het actieplan dient immers snel en flexibel te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en nieuwe uitdagingen. De meeste maatregelen worden geïmplementeerd in 2015, sommige zijn reeds in uitvoering. Het Platform rapporteert halfjaarlijks aan het Vlaams Parlement over de voortgang van het actieplan. In 2018 volgt een globale evaluatie van het actieplan.

2. UITGANGSPUNTEN VOOR EEN INTEGRAAL PREVENTIEF EN SENSIBILISEREND BELEID

De Vlaamse Regering gaat voor een door iedereen gedeelde samenleving, voor oude en nieuwe Vlamingen. Daarin staat democratisch burgerschap centraal en is er plaats voor verschillende ideologieën, denkbeelden en levensovertuigingen, zolang zij het voortbestaan van onze rechtsstaat niet ondermijnen. Het gewelddadig radicalisme vormt echter een substantiële bedreiging voor de fundamentele rechten en vrijheden van onze democratische rechtsstaat en moet krachtdadig worden aangepakt. Het is belangrijk dat wij deze grenzen heel duidelijk trekken. De dreiging die van dit radicalisme uitgaat vereist een integrale aanpak, over de beleidsniveaus heen.

In de aanpak van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme gaan preventie en repressie hand in hand. De belangrijkste hefboven inzake veiligheid liggen federaal. In het federaal regeerakkoord worden maatregelen aangekondigd inzake gegevensuitwisseling, vervolging, ontzeggen van de toegang tot het grondgebied, intrekken van de nationaliteit, afstemming rond internet en sociale media, en zo meer. De deelstaten hebben belangrijke hefboven in handen inzake preventie, sensibilisering en vroegtijdige detectie. Lokale actoren, eerstelijns werkers maar ook de ouders en de directe omgeving van jongeren vervullen hierin een cruciale rol. Gelet op het belang van een preventief luik in de globale aanpak van het radicalisme en het gewelddadig jihadisme, en de intentie dat we ons als Vlaanderen willen inschrijven in een integraal veiligheidsbeleid, is overleg en afstemming met de federale overheid cruciaal om een coherente aanpak te garanderen. In dit verband valt onder meer te verwijzen naar de toekomstige kadernota integrale veiligheid. Voorts dienen ook de lokale besturen hun regierol in de aanpak van

radicaliseringsprocessen ten volle op te nemen. Radicaliseringsprocessen doen zich immers vaak voor in een lokale context. Het is de taak van de lokale besturen hierop gepast te reageren en de instrumenten waarover zij beschikken optimaal aan te wenden. Tot slot schakelen we ons tevens in in het Europees beleid ter zake.

Specifieke maatregelen ter preventie van radicalisering zijn enkel zinvol indien tegelijkertijd wordt ingezet op een inclusieve samenleving, waar elkeen zich thuis voelt en dezelfde kansen krijgt. Ook algemene maatregelen zoals onder meer een strenge veroordeling en aanpak van racisme en discriminatie, de aanpak van de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs, werken aan een toegankelijke hulpverlening, een versterkt jeugdwerk, buurtsport, enzovoort zijn in dit kader van belang. Als we er niet in slagen om er voor te zorgen dat jongeren en jongvolwassenen zich gewaardeerd voelen, zich deel van deze samenleving voelen en duidelijke toekomstperspectieven zien, dan blijft het dweilen met de kraan open en laten we heel wat menselijk kapitaal verloren gaan in de handen van extremisten. Niettemin blijkt uit de casuïstiek van de reeds vertrokken Syriëstrijders duidelijk dat radicalisering zeker niet alleen toe te schrijven is aan kansarmoede of sociaal-economische achterstand. Hun profiel is dus niet eenduidig.

Daarnaast is het belangrijk om niet in de val te trappen van het 'culturaliseren' van deze problematiek. Uit onderzoek blijkt dat een radicaliseringsproces vanuit welke ideologie ook (rechts-extremisme, dierenrechtenactivisme, links radicalisme,...) dezelfde mechanismen volgt. De religieuze 'verpakking' kan verlamdend werken. Nochtans beschikken leerkrachten, CLB-medewerkers, hulpverleners, jeugdwerkers... over heel wat competenties om met deze jongeren aan de slag te gaan. Maatregelen ter preventie van radicalisering moeten er vooral op gericht zijn om deze eerstelijns werkers die te maken krijgen met deze problematiek te versterken in hun eigen competenties in plaats van iets nieuws te creëren.

Tot slot dient een grote voorzichtigheid aan de dag te worden gelegd in het spreken over 'moslimradicalisering'. We willen met dit beleid allerm minst een bepaalde bevolkingsgroep viseren. Moslims zijn vaak de eerste slachtoffers van de uitwassen van terreur en extremisme in naam van de Islam. De grote media-aandacht zaait een klimaat van angst en werkt verdere polarisatie in de hand waardoor de voedingsbodem, die net moet worden aangepakt, nog verder wordt gevoed. Dit moeten we kost wat kost vermijden. Een beleid gericht op het vermijden dat jongeren aansluiten bij extremistische groeperingen, alsook de communicatie over dit beleid, moet op zo'n manier worden aangepakt dat we niet datgene verder in de hand werken wat we eigenlijk wensen aan te pakken.

3. ACTIEDOMEINEN EN MAATREGELLEN

1. We zorgen voor informatiedeling, afstemming en coördinatie, intern en met de andere overheden.

De aanpak van radicalisering vraagt inspanning en daadwerkelijke aandacht en inzet van verschillende beleidsdomeinen en -niveaus. Om de lokale besturen optimaal te ondersteunen in hun aanpak van radicalisering, is er afstemming en samenwerking nodig tussen enerzijds de verschillende betrokken beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid en anderzijds de verschillende beleidsniveaus (lokaal, regionaal, federaal, Europees).

- Het Agentschap Binnenlands Bestuur neemt de overkoepelende coördinatie op.

Actie 1.1 Binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) zorgt een centrale verbindingspersoon voor afstemming met andere overheden en coördinatie op Vlaams niveau.

Binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur zorgt een centrale verbindingspersoon voor afstemming tussen de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen en tussen het Vlaamse niveau en de lokale, gewestelijke en federale overheden en politie- en veiligheidsdiensten. Deze persoon fungeert eveneens als centraal aanspreekpunt voor lokale besturen, diensten of organisaties en zorgt ervoor dat vragen bij de juiste mensen terechtkomen.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: vanaf september 2014

Budget: binnen de reguliere middelen (ABB: 1 VTE)

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

- De interne afstemming is gegarandeerd.

Actie 1.2 Een Vlaams Platform radicalisering bundelt de expertise en zorgt voor een geïntegreerd beleid.
--

Een Vlaams Platform radicalisering wordt opgestart met daarin een afgevaardigde van de administraties van Welzijn, Werk, Jeugd, VDAB, Integratie, Stedenbeleid en Onderwijs die als aanspreekpunt radicalisering voor de betreffende sector fungeert, aangevuld met een ambtenaar van de VGC, een afgevaardigde van de VVSG en een federaal ambtenaar van de FOD Binnenlandse Zaken, Dienst Veiligheid en Preventie. Zij komen op structurele basis samen om de verdere uitvoering van de conceptnota en het actieplan op te volgen, informatie uit te wisselen en om in te spelen op acute vragen van de lokale besturen of anderen. Het Agentschap Binnenlands Bestuur coördineert het Platform radicalisering

Beleidsdomein: BZ, OV, WSE, WVG, CJSM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Brussel: VGC; Federaal: FOD BiZa – Veiligheid en Preventie; Ad hoc: FOD Justitie en OCAD; Lokaal: VVSG

Timing: vanaf september 2014

Budget: binnen de reguliere middelen wordt de nodige mankracht voorzien voor deelname aan het Platform en opvolging van de verschillende acties. Het betreft volgende agentschappen en departementen: ABB (coördinatie), Dep. OND, Dep. WSE, Dep. WVG, Dep. CJSM, VDAB, Agentschap I&I

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie en Inburgering, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Jeugd

Actie 1.3 Binnen elk betrokken departement of agentschap zorgt een verbindingspersoon/aanspreekpunt voor interne informatiedeling en afstemming.
--

De ambtenaren die deelnemen aan het Platform zorgen voor interne informatiedeling en afstemming binnen de eigen structuren van het departement of agentschap dat ze vertegenwoordigen. Vragen die via het centraal aanspreekpunt binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur terechtkomen, worden aan hen doorgegeven voor verdere opvolging.

Beleidsdomein: BZ, OV, WSE, WVG, CJSM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: vanaf september 2014

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie en Inburgering, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Jeugd

- De externe afstemming is gegarandeerd.

Actie 1.4 De informatie-uitwisseling met veiligheids-, inlichtingendiensten, politie en parket wordt afgestemd.

Verschillende maatregelen zijn reeds genomen om de informatie-uitwisseling met de veiligheids- en inlichtingendiensten (op federaal niveau) te verbeteren:

- Vanuit onderwijs verscheen er een omzendbrief met de krijtlijnen inzake de verhouding vast aanspreekpunt lokale politie – school in het kader van omzendbrief PLP 41 en de verhouding tussen school/CLB-Dienst en de staatsveiligheid
- Binnen de VDAB is een interne procedure ontwikkeld om radicaal gedrag te melden aan de zonale gerechtelijke politie.
- Vanuit het Dep. WVG werd een werkgroep opgestart om de toepasbaarheid en de vertaling van 'Protocol van moed' en CO3 te onderzoeken en na te gaan of en hoe gegevensuitwisseling m.b.t. radicalisering geformaliseerd kan verlopen. Betrokkenheid van de eerstelijns werkers wordt hierbij gegarandeerd.

Deze en mogelijke nieuwe maatregelen i.h.k.v. informatie-uitwisseling worden op elkaar afgestemd binnen het Platform en besproken op de Nationale Task Force. Op die manier creëren we wederzijdse transparantie over wie welke verantwoordelijkheden opneemt en verhogen we de efficiëntie. Lokale besturen worden hierbij betrokken.

Beleidsdomein: BZ, OV, WSE, WVG, CJSM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Federaal: FOD BiZa – Veiligheid en Preventie, FOD Justitie

Timing: vanaf 2013

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie en Inburgering, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Jeugd

2. We zorgen voor afstemming tussen de noden van lokale actoren en de subsidiërende overheid.

De lokale besturen zijn de eerste partners in de preventieve aanpak van gewelddadige radicalisering. Zij staan het dichtst bij de burgers en zijn het eerste aanspreekpunt voor lokale diensten en organisaties. Vanuit hun regirol dienen zij te zorgen voor afstemming en samenwerking tussen alle relevante lokale partners.

In de praktijk zien we dat lokale ambtenaren bijvoorbeeld een rol als hulpverlener opnemen bij gebrek aan afstemming met of toegang tot het aanbod, of bij gebrek aan kennis van bestaand

aanbod. Hier kan Vlaanderen een belangrijke rol spelen door zeer concrete informatie te verschaffen aan de lokale besturen over het bestaande aanbod in de betrokken gemeenten en indien gewenst partners samen te brengen om tot afspraken te komen voor verdere samenwerking. Daarnaast is een directe opstart van bijvoorbeeld samenlevingsopbouw-, hulpverlenings-, opleidings-, werk- of time-out trajecten soms noodzakelijk om te vermijden dat jongeren naar Syrië afreizen. Afstemming tussen vraag en aanbod is cruciaal.

- Lokale besturen nemen hun regierol op.

Actie 2.1 We ondersteunen gemeenten met een radicaliseringsproblematiek in het opnemen van hun regierol.

Gemeenten nemen de regie op in het ordenen en afstemmen van het lokaal aanbod, inclusief het bijkomende aanbod dat voorzien wordt door de Vlaamse Overheid. Dit omvat minimum alle lokaal relevante acties ontwikkeld onder de actiedomeinen 2,5,7 en 8.

Gemeenten die te kampen hebben met een acute problematiek van radicalisering, worden financieel ondersteund. Hiervoor baseren we ons op een objectieve analyse van de (potentiële) risico's en dreiging.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: getroffen steden en gemeenten

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen (500.000 euro)

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

- In gemeenten met een radicaliseringsproblematiek versterken we de capaciteit van aanbodverstrekkers binnen welzijn, onderwijs en werk.

Actie 2.2 We faciliteren de toegang tot en versterken waar mogelijk de ondersteuningsprojecten in het onderwijs in gemeenten met een radicaliseringsproblematiek.

De bestaande ondersteuningsprojecten in het onderwijs maken we toegankelijker en we versterken waar mogelijk het aanbod in gemeenten die te kampen hebben met een acute problematiek van radicalisering (dit kan bijvoorbeeld gaan over time-out-projecten, brugfiguren, ...).

Beleidsdomein: OV (coördinatie), WVG

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: getroffen steden en gemeenten

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs

Actie 2.3 We zorgen voor een voldoende preventief welzijns- en jeugdhulpaanbod in gemeenten met een radicaliseringsproblematiek.

Binnen het jeugdhulp- en welzijnsaanbod voor jongeren en jongvolwassenen wordt in afstemming met het actieplan jeugdhulp verkend waar accenten en versterking mogelijk zijn. Hierbij worden binnen de integrale jeugdhulp en naar jongvolwassenen gerichte acties uitgezet gericht op diversiteit, versterking en een andere aanpak zoals outreachende aanpak en ingezet via sociale media en online-hulpverlening.

Beleidsdomein: WVG

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: getroffen steden en gemeenten

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn

Actie 2.4 We investeren in trajecten naar werk.

In het kader van maatgerichte trajecten naar werk geven we extra aandacht aan radicaliserende jongeren (preventief) en voormalige Syriëstrijders (curatief). Daarvoor inspireren we ons op de ervaringen binnen de armoedetrajecten, binnen het 'Aan de bak'-programma van VDAB en binnen projecten rond POP-trajecten voor gedetineerden. We mikken zowel op het normale economische circuit als op de sociale economie en de lokale diensteneconomie.

Beleidsdomein: WSE

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: getroffen steden en gemeenten, RESOC/SERR, diverse welzijnsorganisaties

Timing: vanaf januari 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Sociale Economie

- We faciliteren overleg tussen lokale actoren en de subsidiërende overheid.

Actie 2.5 We garanderen structureel overleg met lokale partners.

Door op lokaal niveau ambtenaren en organisaties samen te brengen leren ze elkaar en het bestaande aanbod kennen, worden noden afgestemd en kunnen efficiënte werkafspraken worden gemaakt. Dit verhoogt de toegankelijkheid van het aanbod.

Beleidsdomein: OV, WVG, CJSM, WSE (VDAB), BZ (AII)

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: VVSG, betrokken actoren vanuit steden en gemeenten

Timing: vanaf januari 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie en Inburgering, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Jeugd

3. We versterken bovenlokale expertiseontwikkeling en ontsluiten goede praktijken ter ondersteuning van het lokaal beleid inzake preventie van radicalisering.

Sinds de problematiek van de Syriëstrijders het licht zag, werden er lokaal reeds heel wat initiatieven genomen en expertise en knowhow opgebouwd. Deze informatie is echter slechts in beperkte mate gedocumenteerd en bijgevolg niet ontsluitbaar naar andere steden die met een gelijkaardige problematiek kampen of preventieve maatregelen wensen te nemen. Er is nood aan een structuur waarin de verschillende lokale initiatieven en expertise verzameld en gedeeld kunnen worden, zonder dat de steden hierin zelf een trekkersrol moeten opnemen.

Actie 3.1 VVSG staat in voor expertiseontwikkeling en kennisdeling inzake lokale aanpak van radicalisering.

Via een projectsubsidie aan de VVSG wordt een voltijdse medewerker in dienst genomen. Deze persoon staat in voor kennisverzameling, expertiseontwikkeling en kennisdeling rond lokale aanpak van radicalisering onder meer door middel van:

- organisatie van intervisie;
- organisatie van studiedagen;
- documenteren en ontsluiten van goede praktijken (draaiboek);
- aanspreekpunt te bieden voor lokale besturen met vragen.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: VVSG

Timing: 15/1/2015 – 15/1/2016

Budget: binnen de reguliere middelen (114.000 euro)

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

4. We stimuleren onderzoek naar motieven en verklaringen voor radicalisering.

In samenspraak met de verschillende overheidsinstanties, en rekening houdend met Europees en internationaal onderzoek, beheren we een onderzoeksagenda om het fenomeen van radicalisering te monitoren (bv. naar het profiel van deze jongeren en jongvolwassenen in Vlaanderen), zodat we tijdig kunnen inspelen op een wijzigende context en beleidsmatig kunnen bijsturen indien nodig.

Actie 4.1 We brengen sectorspecifiek onderzoek inzake radicalisering in kaart en stimuleren interdisciplinaire uitwisseling.

Elk betrokken beleidsdomein monitort het sectorspecifiek onderzoek inzake radicalisering en koppelt hierover terug binnen het Platform radicalisering. Hierbij wordt ook gekeken naar federaal of Europees onderzoek. Indien er nood is aan nieuwe onderzoeksinitiatieven worden die in afstemming met de verschillende beleidsdomeinen op het Platform radicalisering besproken. Daarnaast brengen we onderzoekers vanuit verschillende disciplines bij elkaar om ervaringen uit te wisselen.

Beleidsdomein: BZ (coördinatie), OV, WSE, WVG, CJSM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: VVSG

Timing: vanaf 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie en Inburgering, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Jeugd

5. We optimaliseren de ondersteuning van eerstelijns werkers (hulpverleners, leerkrachten, jeugdwerkers, VDAB-consulenten, imams,...) met betrekking tot het verwerven van kennis en vaardigheden, door vorming, expertiseontwikkeling en ontsluiting van goede praktijken.

Het vormingsaanbod voor eerstelijns werkers rond dit thema dient geoptimaliseerd te worden, zowel op vlak van theoretische vorming (herkennen van signalen, wanneer is iets problematisch), als op vlak van praktische vorming (gesprekstechnieken, hoe adequaat reageren). Centraal staan informatieoverdracht, bewustwording en deskundigheidsbevordering maar ook praktijksituaties en mogelijke reacties daarop. We nemen initiatief om vorming/trainingen verder mogelijk te maken (ontwikkeling, organisatie, promotie).

Het is evenwel belangrijk dat elke sector zijn eigen verantwoordelijkheid opneemt voor de uitrol van dergelijke vormingsinitiatieven. Het aanbod (inhoud) wordt Vlaanderenbreed uitgewerkt zodat elke sector eenzelfde boodschap krijgt. Daarnaast dienen de ondersteuningsstructuren binnen de verschillende sectoren knowhow op te bouwen en goede praktijken te delen.

- **We versterken de vorming van eerstelijns werkers m.b.t. radicalisering**

Actie 5.1 Via een projectsubsidie aan vzw Motief ondersteunen we eerstelijns werkers in het omgaan met radicalisering bij jongeren.

Vzw Motief biedt een vierdaags vormingspakket op maat aan voor leerkrachten, jeugdwerkers en welzijnswerkers rond identiteitsontwikkeling bij moslimjongeren. Meer specifiek wil vzw Motief met deze vorming de handelingsruimte van eerstelijns werkers verruimen door het inzicht te vergroten in de levensbeschouwelijke identiteitsontwikkeling van jongeren, door het leren detecteren van en inspelen op signalen van radicalisering bij jongeren en door het uitbouwen van een emancipatorische aanpak die jongeren uitdaagt tot zelfontplooiing en kritisch burgerschap.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: Antwerpen, Mechelen, Vilvoorde, Maaseik, Kortrijk, Brussel: VGC, vzw Motief

Timing: 1/1/2015 – 13/12/2015

Budget: binnen de reguliere middelen (40.000 euro)

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Stedenbeleid

Actie 5.2 We zetten de ontwikkelde expertise van vzw Motief ruimer in d.m.v. train-the-trainer-programma's.

Het pilootproject van vzw Motief is beperkt tot 30 eerstelijnswerkers in 6 steden. Om de ontwikkelde expertise ruimer in te zetten, organiseren de betrokken beleidsdomeinen train-the-trainer-programma's om zo bijkomende eerstelijnswerkers de nodige vorming te kunnen geven.

Beleidsdomein: BZ (coördinatie), OV, WVG, CISM, vzw Motief

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Jeugd

Actie 5.3 We organiseren vormingsinitiatieven voor eerstelijnswerkers in samenwerking met de sectorale steunpunten en koepels met aandacht voor intersectorale uitwisseling.

We organiseren verschillende vormingsdagen voor eerstelijnswerkers (leerkrachten, hulpverleners, jongerenwerkers, VDAB-consulenten, integratie- en inburgeringsmedewerkers,...) en imams. Elk beleidsdomein werkt hiervoor samen met de sectorale steunpunten en koepels. De aanpak en inhoud wordt via het Platform radicalisering afgestemd.

Beleidsdomein: BZ (coördinatie), OV, WSE, WVG, CISM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): koepels en steunpunten van de verschillende sectoren

Timing: vanaf mei 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie en Inburgering, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Jeugd

- We ontsluiten aanwezige expertise en verspreiden goede praktijken.

Actie 5.4 De sectorale steunpunten en koepels brengen goede praktijken, methodieken, materialen in kaart en ontsluiten ze.

De ondersteuningsstructuren binnen de verschillende sectoren zorgen voor expertiseontwikkeling en ontsluiting van goede praktijken, methodieken en materialen, waarbij ook gekeken wordt naar goede praktijken uit het buitenland. Hierbij is ook aandacht voor intersectorale uitwisseling. Bestaande toolboxes en expertisenetwerken voor diversiteit en cultuurgevoelig werken ontwikkelen een focus op radicalisering.

Beleidsdomein: BZ (All), OV, WSE, WVG, CISM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): koepels en steunpunten van de verschillende sectoren

Timing: vanaf mei 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie en Inburgering, Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Jeugd

Actie 5.5 Het Agentschap I&I stelt haar expertise inzake interculturaliteit prioritair ter beschikking van de lokale actoren in de gemeenten met een radicaliseringsproblematiek.

Het Agentschap I&I stelt haar expertise inzake diversiteit en interculturele competenties ter beschikking van de lokale actoren in de steden met een radicaliseringsproblematiek indien hier vraag naar is (intervisietrajecten, interculturaliseringstrajecten, vorming interculturele communicatie, vorming identiteitsontwikkeling bij jongeren met een migratieachtergrond,...)

Beleidsdomein: BZ (All)

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: getroffen steden en gemeenten

Timing: vanaf januari 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Integratie en Inburgering

Actie 5.6 Dep. OND biedt handvatten aan leerkrachten/CLB-medewerkers in het omgaan met signalen van radicalisering.

Dep. OND verstuurt een extra editie van de nieuwsbrief "Schooldirect", integraal gewijd aan radicalisering, naar alle scholen en CLB's in Vlaanderen.

Klasse organiseert een 'Klasse-live' waar leerkrachten/CLB-medewerkers rechtstreeks vragen kunnen stellen aan twee deskundigen. Klasse ontwikkelt een eerstelijnsbrochure die integraal gewijd is aan het thema gericht naar leerkrachten en CLB-medewerkers. Daarnaast agendeert Dep. OND het thema op overlegmomenten met de CLB-sector om zo de noden in kaart te brengen.

Dep. OND richt een centraal meldpunt (e-mailadres) op waar alle scholen, CLB's en ouders met vragen terecht kunnen. Hierover wordt ruim gecommuniceerd (o.a. via KlasCement en Schooldirect).

Beleidsdomein: OV

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Klasse

Timing: vanaf januari 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Onderwijs

Actie 5.7 Dep. CJSJM zorgt voor informatiedeling tussen jeugdwerkorganisaties.

Dep. CJSJM organiseert structureel overleg met en tussen jeugdwerkorganisaties om informatie te ontsluiten en de noden m.b.t. de aanpak van radicalisering te bevragen.

Beleidsdomein: CJSJM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): De Ambrassade en andere diverse jeugdorganisaties

Timing: vanaf 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Jeugd

Actie 5.8 VDAB biedt handvatten aan haar medewerkers in het omgaan met signalen van radicalisering.

Via de interne communicatiekanalen verspreidt VDAB naar haar medewerkers handvatten in het omgaan met signalen van radicalisering.

Beleidsdomein: WSE (VDAB)

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: vanaf januari 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Werk

- Eerstelijns werkers kunnen voor ondersteuning terecht bij aanspreekpunten.

Actie 5.9 Referentiepersonen 'radicalisering' binnen Jongerenwelzijn, de sociale diensten van de jeugdrechtbank en de justitiehuisen zorgen voor interne ondersteuning en fungeren als extern aanspreekpunt.

Bij de gemandateerde voorzieningen (OCJ en VK) bijzondere jeugdzorg en de sociale diensten van de jeugdrechtbank worden referentieconsulenten 'radicalisering' aangeduid, binnen de justitiehuisen worden referentie justitie-assistenten aangeduid. Zij worden opgeleid in de thematiek zodat zij hun collega's kunnen ondersteunen. Externen kunnen hen aanspreken op de bijdragen die onze diensten in deze problematiek kunnen bieden. Jongerenwelzijn zal voor de referentieconsulenten ook intervisie voorzien ter aanscherping van hun expertise.

Beleidsdomein: WVG

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: januari 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn

Actie 5.10 Referentiepersonen 'radicalisering' binnen de onderwijskoepels, het GO! en de CLB-sector zorgen voor interne ondersteuning.

Bij de onderwijskoepels, het GO! en de CLB-sector worden referentiepersonen 'radicalisering' aangeduid. Zij bouwen expertise op rond het thema en stellen die ter beschikking van hun collega's.

Beleidsdomein: OV

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Onderwijs

6. We gaan het overleg aan met vertegenwoordigers van de levensbeschouwingen.

We blijven de dialoog met en tussen levensbeschouwingen verder stimuleren. Meer specifiek bekijken we ook op welke manier we de moskeeverenigingen en de 28 door Vlaanderen erkende moskeeën kunnen betrekken en versterken in de preventieve aanpak van radicalisering. Een moskee, die voeling heeft met de leefwereld van jongeren, kan immers mee helpen vermijden dat jongeren hun toevlucht zoeken tot haatpredikers of radicale groeperingen.

- We faciliteren de interlevensbeschouwelijke dialoog

Actie 6.1 Het Agentschap Binnenlands Bestuur faciliteert de interlevensbeschouwelijke dialoog (ILD).

De ILD wordt driemaandelijks georganiseerd onder roterend voorzitterschap van de levensbeschouwingen.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur staat in voor het secretariaat: in overleg met het voorzitterschap, verstuurt het Agentschap Binnenlands Bestuur de uitnodigingen en zorgt voor de verslaggeving van de bijeenkomsten van de ILD.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): vertegenwoordigers van de erkende levensbeschouwingen

Timing: vanaf maart 2014, 4/jaar

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Integratie en Inburgering

Actie 6.2 We bevorderen de interlevensbeschouwelijke competenties van jongeren.

In overleg met de erkende instanties en de onderwijskoepels en het GO! worden noden gedetecteerd. Op basis daarvan zal het charter rond de interlevensbeschouwelijke competenties worden verfijnd en geactualiseerd.

In overleg met de erkende instantie voor het organiseren van islamonderwijs werken we aan een versterking van de werving, professionalisering en begeleiding van leraren islam. Ook de inspectie levensbeschouwelijke vakken islam willen we inhoudelijk verder uitbouwen.

Beleidsdomein: OV

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): erkende instanties, onderwijskoepels, GO!

Timing: januari/februari 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Onderwijs

Actie 6.3 We ondersteunen leerkrachten levensbeschouwing op vlak van interlevensbeschouwelijke dialoog

De inspectie Islamitische godsdienst organiseert verschillende vormingsdagen rond godsdienst en interlevensbeschouwelijke dialoog voor leerkrachten levensbeschouwing

Beleidsdomein: OV

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Inspectie Islamitische godsdienst

Timing: 2014-2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Onderwijs

- We optimaliseren de inzet van kennisprofessionals vanuit de moslimgemeenschap.

Actie 6.4 We ontwikkelen een aanbod MO en NT2 op maat voor imams.

Het Agentschap I&I start een pilootproject waarbij MO en NT2 aangeboden wordt op maat van imams of eventueel geïntegreerd wordt in bestaande imamopleidingen.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Moslimexecutieve

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen (50.000 euro)

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Integratie en Inburgering

Actie 6.5 We faciliteren de vorming en professionalisering van imams.

Bij de vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap wordt aangedrongen op een kwalitatieve opleiding voor imams in Vlaanderen, waarvan kennis van het Nederlands en kennis van de maatschappelijke context een essentieel onderdeel uitmaken. Dit academiejaar werden reeds twee concrete initiatieven opgestart: de éénjarige masteropleiding 'Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen' aan de KU Leuven en het professionaliseringstraject voor imams-in-opleiding i.s.m. de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA). Ook het aanbod voor imams vanuit inburgering (actie 6.4) kan een opstap bieden naar verdere vorming en professionalisering.

Beleidsdomein: OV

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): KU Leuven, AUHA-instellingen

Timing: 2014/2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Onderwijs

Actie 6.6 We ondersteunen de Moslimexecutieve voor de oprichting van een infolijn voor eerstelijns werkers.

De Moslimexecutieve bouwt een infolijn uit waar eerstelijns werkers of ouders terecht kunnen met vragen rond theologische ondersteuning.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Moslimexecutieve

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen (60.000 euro)

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Actie 6.7 We informeren de moskeeverenigingen over het onderwijs-, jeugdhulp- en welzijnsaanbod.

Voorzitters van moskeeën en imams worden geïnformeerd over het onderwijs-, jeugdhulp- en welzijnsaanbod zodat zij gericht kunnen toeleiden.

Beleidsdomein: WVG (coördinatie), OND, BZ (AII)

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Moslimexecutieve

Timing: vanaf 2016

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Integratie en Inburgering

Actie 6.8 Dep. WVG ontwikkelt met lokale moslimconsulenten een afsprakenkader voor de gemeenschapsinstellingen.

In nauw overleg met de lokale moslimconsulenten ontwikkelen de gemeenschapsinstellingen een afsprakenkader (richtorder) aangaande het omgaan met radicalisering op het niveau van het leefgroepsklimaat, het groepsaanbod en individuele casussen.

Beleidsdomein: WVG

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): moslimconsulenten gemeenschapsinstellingen

Timing: eind 2014

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn

Actie 6.9 We richten een netwerk van islamexperten op om een tegendiscours in scholen te voeren.

We richten een netwerk op van een 20-tal islamexperten die een tegendiscours in scholen kunnen voeren. We coachen en ondersteunen hen op het vlak van conflicthantering, geweldloze communicatie, gesprekstechnieken,...

Beleidsdomein: OND

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Moslimexecutieve

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Onderwijs

7. We ondersteunen de ouders.

Ook ouders spelen een belangrijke rol in de preventieve aanpak van radicalisering. Ouders van radicaliserende of geradicaliseerde jongeren hebben evenwel nood aan ondersteuning, informatie, deskundigheidsbevordering en gesprekken met lotgenoten – vóór dat gezinsleden afreizen naar Syrië, tijdens hun verblijf daar én na hun terugkeer van elders. Zij komen nu vaak aankloppen bij lokale ambtenaren. Zij hebben niet de mensen en middelen om aan deze nood tegemoet te komen. Daarom is het belangrijk dat ze aansluiting vinden bij de Integrale Jeugdhulp. Binnen de regionale structuren van Integrale Jeugdhulp staat dit op de agenda. De verbinding tussen de lokale ambtenaren en de partners binnen de Integrale jeugdhulp (CLB's, CAW's, jongerenwelzijn, Kind & Gezin, VAPH en de CGG) is cruciaal om de ondersteuning van de gezinnen gezamenlijk te organiseren.

Actie 7.1 We richten binnen een netwerk van experts een helpdesk op voor ouders, vrienden en kennissen van radicaliserende jongeren.

De helpdesk moet een platform zijn met een dispatchende rol naar het reguliere aanbod. Ze moet vraagverheldering bieden, informeren door bijvoorbeeld tegenverhalen, ondersteunen en gericht kunnen doorverwijzen naar het geschikte reguliere aanbod. Hij wordt ingebed in een netwerk van experts en is toegankelijk, o.a. online. De OTA's (ondersteuningsteams allochtonen) kunnen hier een belangrijke rol in spelen.

Beleidsdomein: WVG

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): nog te bepalen

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn

Actie 7.2 Dep. OND en Dep. WVG stemmen de ondersteuning van ouders af en focussen op de problematiek van radicalisering.

Kind en Gezin, met o.a. de Huizen van het Kind, die sterk inwerken op ontmoeting en opvoedingsondersteuning, de CAW's, de CLB's en Jongerenwelzijn stemmen binnen een integrale jeugdhulp hun aanbod af op radicalisering en een regionaal en aangepast aanbod (via IROJ) wordt verzekerd (aandacht voor outreachend werken, huisbezoeken, lotgenotengroepen, counseling, rouwverwerking...).

Beleidsdomein: OV, WVG

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs

Actie 7.3 We maken de ondersteuning van ouders beter bekend via Minderhedenforum en federaties van etnisch-culturele minderheden (ECM).

Met het Minderhedenforum en de federaties van ECM bekijken we op welke manier we ouders kunnen toeleiden naar het aanbod.

Beleidsdomein: OV, WVG, BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Minderhedenforum, federaties ECM

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Integratie en Inburgering

8. We verhogen de weerbaarheid van jongeren.

Hoewel er geen eenduidig profiel van 'kwetsbare jongere' te plakken valt op de radicaliserende jongeren, is het zeker zinvol om de weerbaarheid van jongeren te versterken. Op die manier worden ze in een vroeg stadium gesterkt om positief en kritisch om te gaan met radicale boodschappen die geweld aanvaarden, goedkeuren of aanmoedigen en worden ze gestimuleerd om zelf verantwoordelijkheid op te nemen voor de keuzes die zij maken. We maken actief gebruik van instrumenten en trainingstools die in dit kader werden ontwikkeld.

Actie 8.1 We maken weerbaarheidstrainingen voor jongeren snel inzetbaar binnen onderwijs, welzijn en jeugdwerk.

Weerbaarheidstrainingen zoals BOUNCE (Arktos), SLIM-R (HCA Elegast), ZAPP (CAW), het aanbod van De Touter,... worden geïnventariseerd en bekendgemaakt binnen onderwijs, welzijn en jeugdwerk. We zorgen binnen deze sectoren voor een aanbod dat snel inzetbaar is.

Beleidsdomein: BZ (coördinatie), OV, WVG, CISM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: getroffen steden en gemeenten

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Jeugd, Minister bevoegd voor Integratie en Inburgering

9. We versterken organisaties die jongeren kunnen ondersteunen in hun zoektocht naar een eigen identiteit.

Tal van middenveldorganisaties, jeugd- of sportwerkingen, samenlevingsopbouw, zelforganisaties of moskeeverenigingen kunnen een positieve bijdrage leveren aan de zoektocht van jongeren naar een eigen identiteit. Zij hebben immers vaak de meeste voeling met de leefwereld van de jongeren.

Actie 9.1 We ondersteunen projecten die inzetten op de preventie van radicalisering.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur lanceert een oproep om projecten te ondersteunen die inzetten op preventie van radicalisering en positieve identiteitsontwikkeling, die de positie van jongeren en jongvolwassenen in de samenleving versterken en hun maatschappelijke betrokkenheid vergroten (bv. moskeeverenigingen, jeugd- of sportwerkingen, zelforganisaties...).

Beleidsdomein: BZ, CJSM

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen (650.000 euro, waarvan 400.000 euro vanuit BZ en 250.000 euro vanuit CJSM)

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid, Minister bevoegd voor Jeugd

10. We stellen ons instrumentarium ter beschikking van de federale overheid in het kader van deradicalisering en de aanpak van radicalisering in gevangenissen.

Terugkeerders die niet vervolgd worden of onder bepaalde voorwaarden vrij komen, zouden een deradicaliseringsprogramma opgelegd kunnen krijgen door een rechter. We bekijken samen met de federale overheid op welke manier onze instrumenten hierin kunnen ingeschakeld worden (trajecten naar werk, opleiding, hulpverleningstrajecten,...). De justitiehuisen hebben hierin een belangrijke rol. Daarnaast zoeken we aansluiting bij eventuele gemeenschappelijk Europese projecten in partnerschap met de federale overheid. De thematiek van de deradicalisering zal tevens opgenomen worden binnen het overleg met het College van procureurs-generaal.

Actie 10.1 Lokale Task Forces kunnen beroep doen op het Vlaamse instrumentarium in het kader van deradicalisering.

De opvolging van (teruggekeerde) Syriëstrijders door inlichtingen- en veiligheidsdiensten gebeurt momenteel binnen Lokale Task Forces. Hun takenpakket omvat o.m. het uitwisselen van informatie onder elkaar en met andere niveaus en het voorstellen van maatregelen. Zij onderhouden ook de contacten met de lokale gerechtelijke autoriteiten. De structuur van de Lokale Task Force biedt echter ook mogelijkheden om een brug te slaan naar de curatieve aspecten van de aanpak van radicalisering, bijvoorbeeld door operationele afspraken te maken met hulpverlenende instanties over het traject voor een bepaalde persoon. Dit wordt verder opgenomen in de desbetreffende geactualiseerde federale omzendbrief en via het Plan R en een deelname van de deelstaten aan de Nationale Task Force.

Beleidsdomein: BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Federaal: FOD BiZa – Veiligheid en Preventie

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Actie 10.2 We zorgen voor een voldoende en onmiddellijk beschikbaar aanbod jeugdhulp-, hulpverlenings-, opleidings- en tewerkstellingstrajecten.

In risicosituaties is een voldoende en onmiddellijk beschikbaar aanbod jeugdhulp-, hulpverlenings-, opleidings- en tewerkstellingstrajecten cruciaal om jongeren snel de juiste begeleiding te kunnen bieden. Met name in gemeenten met een radicaliseringsproblematiek versterken we daarom de capaciteit van de aanbodverstrekkers (zie ook actiedomein 2).

Beleidsdomein: WVG, OV, WSE

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Lokaal: getroffen steden en gemeenten

Timing: medio 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn, Minister bevoegd voor Onderwijs, Minister bevoegd voor Werk, Minister bevoegd voor Sociale Economie

Actie 10.3 De aanpak van radicalisering wordt opgenomen in het strategisch plan hulp – en dienstverlening aan gedetineerden.

We ontwikkelen in overleg met het directoraat-generaal penitentiaire inrichtingen en afgestemd met het Platform radicalisering een beleid betreffende de preventie en opvolging van radicalisering in de gevangenissen. Er worden hierover per gevangenis afspraken gemaakt. Indien er aparte afdelingen komen voor zogenaamde 'terro-gedetineerden' wordt gestreefd naar toegang tot (specifieke) hulp- en dienstverlening voor die groep gedetineerden. 'terro-gedetineerden' die vrijkomen onder voorwaarden worden opgevolgd door justitieassistenten en kunnen daderbegeleiding krijgen.

Binnen de afdeling justitiehuisen zullen werkafspraken worden gemaakt voor het omgaan met justitiabelen die worden opgevolgd i.h.k.v. deelname aan een terroristische organisatie. Voor de justitieassistenten zullen ook infosessies georganiseerd en handvatten worden aangereikt in het kader van signalering en opvolging van verontrusting inzake radicalisering. Ook in het overleg met het gesubsidieerd aanbod van dadercursussen en -therapie zal radicalisering op de agenda worden gezet en zullen, indien nodig, handvatten worden ontwikkeld.

Beleidsdomein: WVG (coördinatie)

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Welzijn (coördinatie)

11. We maken werk van een actieve Vlaamse publieksdiplomatie en zetten in op een correcte beeldvorming:

Met initiatieven in het kader van het Vlaams buitenlands beleid, ontwikkelingssamenwerking en media spelen we in op de internationale context die een voedingsbodemp vormt voor radicalisering bij ons. Sensibilisering speelt hierbij een belangrijke rol.

Actie 11.1 Het Departement Internationaal Vlaanderen zorgt voor kennisopbouw en kennisdeling tussen Vlaanderen en andere landen inzake de preventieve aanpak van radicalisering.

Het DiV verzamelt kennis en informatie rond de aanpak van radicalisering in het buitenland. De Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering (AAVR) inventariseren alle informatie, acties en berichtgeving m.b.t. radicalisering in het land van hun post en rapporteren hierover op regelmatige basis aan het Departement Internationaal Vlaanderen. Deze verzamelde informatie wordt ter beschikking gesteld van de verschillende betrokken Vlaams departementen en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten via regelmatige rapportage aan het Vlaams platform radicalisering. Daarnaast zorgen de AAVR voor kennisdeling over het Vlaamse beleid inzake preventieve aanpak van radicalisering met het land van hun post.

Beleidsdomein: IV

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): /

Timing: 2015

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Buitenlands Beleid

Actie 11.2 We ontwikkelen een mediastrategie om polariserende berichtgeving tegen te gaan.

We gaan in overleg met lokale en nationale media en ontwikkelen een mediastrategie om polariserende berichtgeving tegen te gaan, sociale cohesie te stimuleren en democratische waarden te ondersteunen.

Beleidsdomein: CJSM (coördinatie), BZ

Overige actoren (andere niveaus en/of middenveld): Minderhedenforum

Timing: 2016

Budget: binnen de reguliere middelen

Verantwoordelijke minister: Minister bevoegd voor Media, Minister bevoegd voor Integratie en Inburgering

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

In dit stadium heeft het voorstel van actieplan geen budgettaire weerslag. De concrete uitwerking en uitvoering van de acties uit het actieplan zullen wel een budgettaire impact

hebben. De integrale uitvoering van deze acties vinden plaats binnen de bestaande kredieten van de diverse beleidsdomeinen.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

De voorgestelde maatregelen hebben geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale besturen. De voorgestelde maatregelen zullen integendeel een positieve impact hebben aangezien het de doelstelling is om lokale besturen te ondersteunen in hun preventieve aanpak van radicaliseringsprocessen.

6. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De coördinatie, opvolging en uitvoering van het actieplan wordt uitgevoerd binnen het bestaande personeelsbestand van de betrokken departementen en agentschappen en heeft geen invloed op de personeelsmiddelen van de Vlaamse Overheid.

7. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Dit voorstel van beslissing heeft geen regelgevende opzet. Hierdoor is de omzendbrief wetgevingstechniek niet van toepassing. Dit voorstel valt dus ook buiten het toepassingsgebied van de RIA.

8. ADVIEZEN EN AKKOORDEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 17 maart 2015. Het begrotingsakkoord werd verleend op 27 maart 2015.

9. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan voorliggend actieplan;
- 2° de bevoegde ministers te gelasten met de uitvoering van de betreffende acties;
- 3° het Vlaams Platform radicalisering te gelasten met de coördinatie, opvolging en de evaluatie van het actieplan en de rapportage aan het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS